

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620319 Gäsjöåsen

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620319 Gäsjöåsen

Kommun: Älvdalen

Områdets totala areal: 28,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-31

Markägarförhållanden:

Sveaskog AB

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2004-04-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7230 - Rikkärr

9010 - Taiga

1902 - Guckusko, *Cypripedium calceolus*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I Natura 2000-området Gäsjöåsen är de prioriterade bevarandevärdena den naturskogsartade skogen samt andra ingående naturtyper med höga naturvärden.

Motivering:

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den mänskliga påverkan har huvudsakligen utgjorts av äldre tiders skogsbruk.

Prioriterade åtgärder:

Området är delvis skyddat som naturreservat och delvis avsatt inom markägarens certifiering. Behovet av ytterligare skydd för området måste utredas. Skog, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna ska utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Beskrivning av området

I ostbranten av Gäsjöåsen finns en långsträckt lodklippvägg som i norr mynnar ut i mer hållmarksliknande förhållanden. Klippbranten är tämligen hög i gammal granskog. Ställvis är klipporna av kalkrik sandsten vilket den kalkgynnade lavfloran indikerar. Ovanligt rikligt med lunglav och skrovellav på lodytor. Vissa delar av lodytorna är helt klädda med mossor. Nedanför är det blockrikt, som ställvis är övervuxet med tjocka mossmattor.

Skogen i ostbranten domineras av grov granskog, som på sina ställen kan föras till högrötsvegetationstyp av hallon och torta. Här finns också guckusko. Lågor, många av dem grova, ligger härs och tvärs i hela branten. Nedanför är marken källpåverkad och ett långsträckt rikkärr med bl.a. rik förekomst av brudsporre återfinns.

Vad kan påverka negativt

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtyp 9010-Västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar.

Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand.

Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Guckusko:

Ett normalt skogsbruk med avverkningar öppnar oftast omgivningarna alltför drastiskt, och även om inga direkta skador skett på guckuskobestånden så kan andra arter få konkurrensfördelar genom den frigjorda näringen och konkurrera ut guckuskon.

Körskador i samband med skogsbruk kan lätt ge upphov till lokalt ändrad hydrologi som kan vara mycket skadlig på guckuskobestånden.

Tramp kring välbesökta guckuskolokaler kan kompaktera marken så att hydrologin förändras samt effektivt hindra arten att spridas vegetativt.

I den delen av området som är skyddat som naturreservat förhindras de åtgärder som annars utgör det största hotet mot de ingående naturtyperna och arterna såsom modernt skogsbruk eller exploatering av marken.

Den andra delarna är undantagna från skogsbruk av markägaren.

Bevarandeåtgärder

Den centrala delen av området är avsatt, med stöd av MB 7 kap 4 §, som naturreservatet Gösjöåsen. Reservatets avgränsningar överlappar delvis det utpekade Natura 2000-områdets gränser. Naturreservatets föreskrifter förhindrar de åtgärder som kan äventyra områdets naturtyper och arter såsom modernt skogsbruk. Skötselplanens åtgärder

(Länsstyrelsen Dalarna 2011) syftar till att stärka och utveckla områdets bevarandevärden.

Skogen i den norra och södra delen av området har till största del avsatts inom markägarens certifiering och är undantagen från skogsbruk. Behovet av ytterligare skydd för området måste utredas.

Visar det sig att detta inte är tillräckligt för att upprätthålla värdena så kan Länsstyrelsen behöva planera för ytterligare åtgärder.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7230 - Rikkärr

Areal: 2,66 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Nedanföör den branta sluttningen med grov granskog blir marken mer källpåverkad, och ett långsträckt rikkärr med bl.a. rik förekomst av brudsporre återfinns.

Minerotrofa myrar och rika källmiljöer oavsett lutning och förekomster av morfologiska strukturer, där ständig tillförsel av baskatjonrikt vatten från omgivningen sker. Detta medför att pH-värdet i myren vanligen är 6 eller högre. Habitatets utbredningsområde överensstämmer med områden där berggrunden och/eller jordtäcket är rikt på baskatjoner, vanligtvis kalcium. Rikkärren är generellt oligtrofa-mesotrofa och näringsbegränsade då kalcium komplexbinder fosfat.

Torvdjupet är ofta grundare än i fattigare myrar och kan understiga 30 cm, men bottenskiktet byggs upp av rikkärrsindikerande brunmossor (t ex släktena Scorpi-dium och Campylium) eller i vissa fall vitmossor. Morfologiska strukturer i torven utgörs i de fall de förekommer av tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler. Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i habitatet, vilket kan ha en krontäckning av 0-100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärren har en speciell flora och fauna som varierar med t ex krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden.

Bevarandemål

Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Slitage till följd av mänskliga aktiviteter (t.ex. terrängkörning och vandringsstigar) är försumbart. Arealen rikkärr är minst 2,6 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

9010 - Taiga

Areal: 13,42 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Skogen domineras av grov granskog, som på några ställen har inslag av högörtsvegetationstyp av hallon och torta. Här återfinns också guckuskon. Lågor, många av dem grova, ligger här och tvärs i hela branten.

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer. Arealen taiga är minst 13,4 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1902 - Guckusko, *Cypripedium calceolus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Guckusko förekommer nästan enbart i områden med hög kalkhalt i marken. Arten växer helst halvöppet på mark med god näringstillgång. Guckusko är påträffad i flera olika skogstyper, främst olika typer av kalkrika skogar med översilning eller rörligt marknära vatten, i norr främst granskog med större eller mindre inblandning av lövträd, söderut oftare mer ädellövdominerad skog och även i kalkrik kärr. I Norrland växer den gärna i ljusare delar i skogen som gränsar mot öppna myrar. Tillgång på rörligt markvatten är viktigt. Blomningstiden infaller i juni, längst i norr i juli.

Arten gynnas av en måttlig störning som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad.

Arten sprider sig vegetativt med jordstammar, men även med mycket lätta vindspridda frön. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är 100–1000 meter. Fruktsättning kan utebli på alltför skuggiga växtplatser. Arten pollineras av sandbin som fångas in i den uppsvällda blomläppen och endast kan ta sig ut genom en liten öppning i bakre delen av blomman och pollinerar därmed blomman.

Bevarandemål

Arten ska finnas kvar i området i livskraftiga populationer.

Negativ påverkan

Bevarandeåtgärder

Bevarandetillstånd

Gynnsam. Arten förekommer i området.

Dokumentation

Naturvårdsverket 2004. Skyddsvärda statliga skogar. Dalarnas, Gävleborgs och Västernorrlands län. Naturvårdsverkets rapport 5342.

Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen 2005. Nationell strategi för formellt skydd av skog.

Hermansson, J 2004. Lavar vid diabas- och kalkklippor i norra dalarna. Opublicerat manus, Länsstyrelsen Dalarna.

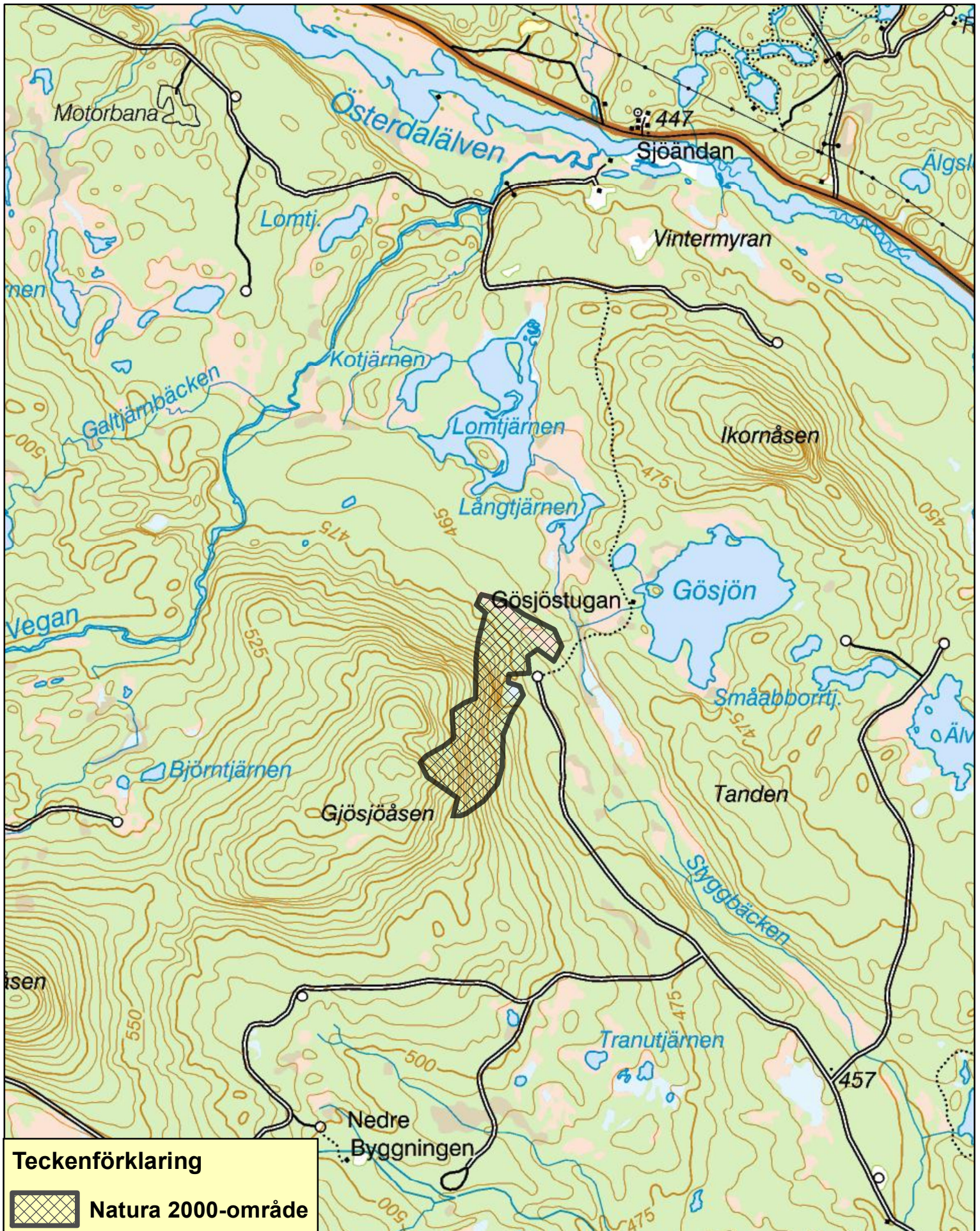
BESLUT "NATURRESERVAT GÖSJÖÅSEN": 2011-05-23, Länsstyrelsen Dnr: 511-9837-09

Naturvårdsverkets vägledning för arter- och naturtyper inom Natura 2000-nätverket.

Bilagor

Gäsjöåsen SE0620319

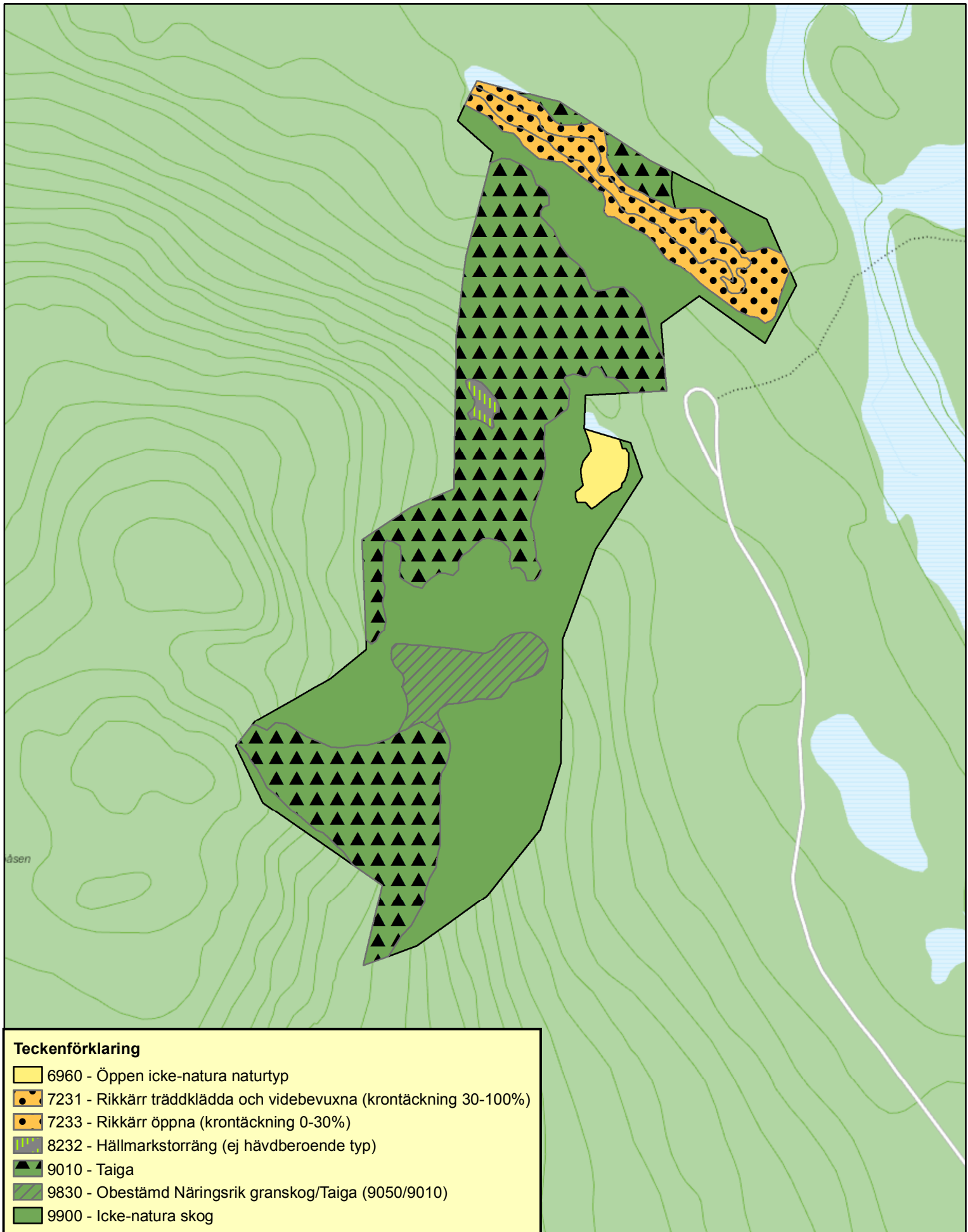

Teckenförklaring
[Cross-hatched box] **Natura 2000-område**

N
Skala 1:24 000
0 1 2 Kilometers

Gäsjöåsen naturtypskarta

N

Skala

1:6 000

0

0,125

0,25

0,5 Kilometers